A young boy in a white helmet and light grey shirt is climbing a rope on a climbing wall. He is wearing black pants with 'NIKE SB' on the leg. Another boy in an orange shirt is watching him from below. The climbing wall has various colored holds (orange, blue, green, red) and a sign that says 'STOP'.

EVALUERING AF KOMPETENCEUDVIKLING AF PÆDAGOGER I SKOLEN – TIL GAVN FOR BØRNS LÆRING OG TRIVSEL

LEDELSESRESUMÉ, AUGUST 2019

INDLEDNING

Folkeskolereformen har medført, at pædagogerne har fået en ny rolle i skolen. Fra primært at varetage opgaver i skolernes fritidstilbud skal pædagogerne i højere grad indgå i og understøtte skolens øvrige aktiviteter. Pædagogerne skal i tæt samarbejde med lærerne bidrage til elevernes læring, udvikling og trivsel. Det stiller nye krav til pædagogernes kompetencer og forudsætter, at pædagogerne rustes til at understøtte folkeskolens brede formålsparagraf, inklusionsindsatsen og reformens målsætninger.

På den baggrund har KL og BUPL med finansiering fra A.P. Møller Fonden igangsat projektet "Kompetenceudvikling af pædagoger i skolen – til gavn for børns læring og trivsel", hvor 1.874 pædagoger har fået et massivt kompetenceløft i perioden 2016-2019.

Rambøll Management Consulting har evalueret projektet på opdrag fra A.P. Møller Fonden ved hjælp af bl.a. spørgeskemaundersøgelse, interviews og registerdata om elevernes trivsel og faglige resultater i dansk og matematik.

I denne udgivelse præsenterer vi udvalgte hovedresultater fra evalueringen. Vi beskriver også, hvorfor og hvordan resultaterne har relevans for praksis.

I evalueringsrapporten kan du læse mere om resultaterne, og hvordan de bl.a. kan bruges fremadrettet til at øge udbyttet af kompetenceudvikling til gavn for skolen som helhed, de fagprofessionelle og ikke mindst eleverne.

HOVEDRESULTATER

Kompetenceudviklingen har styrket pædagogernes praksis og rolle i skolen, og pædagogerne oplever i højere grad, at de bidrager på lige fod med lærerne i tilrettelæggelsen og gennemførelsen af undervisningsaktiviteter.

Det skaber både faglige og personlige gevinster for eleverne.

INDHOLDSOVERSIGT

Relevans, tilfredshed og vidensudbytte

Pædagogernes oplevede relevans af, tilfredshed med og vidensudbytte af kompetenceudviklingsforløbet

Anvendelse og omsætning i praksis

De umiddelbare virkninger af kompetenceudviklingen for pædagogernes anvendelse og omsætning af ny viden i praksis

Resultater og effekter for pædagoger og elever

Virkninger for pædagogernes viden, selvtillid og praksis såvel som effekt på elevernes ikke-kognitive kompetencer, faglighed og trivsel

RESULTATER

Pædagogernes motivation

- Størstedelen af pædagogerne har været motiverede for at deltage i kompetenceudviklingsforløbet, ligesom at pædagogerne er motiverede for at anvende den viden og de kompetencer, som de har fået på forløbet.

Kompetenceudviklingsforløbets relevans

- Omtrent syv ud af 10 af pædagogerne oplever, at kompetenceudviklingen har været relevant for praksis.
- Undervisning i lærer- og pædagogfaglighed opleves som mest anvendelig for pædagogisk praksis, mens praksisopgaverne opleves som mindst anvendelige for pædagogernes praksis. Der er dog stadig ca. en tredjedel af pædagogerne, der oplever, at praksisopgaverne er relevante for deres daglige praksis.

Tilfredshed med kompetenceudviklingsforløbet

- Syv ud af 10 pædagoger er tilfredse med kompetenceudviklingsforløbet, og otte ud af 10 pædagoger ville sige ja, hvis de fik tilbud om at deltage i forløbet igen.
- Der har været betydelig forberedelsestid forbundet med deltagelse i forløbet. Hovedparten af pædagogerne har brugt mellem 3-10 timer om ugen på at læse pensum forud for undervisningen. Det har mindsket tilfredsheden med forløbet for nogle pædagoger.

Vidensudbytte af kompetenceudviklingsforløbet

- Der er en signifikant positiv udvikling i pædagogernes viden om læring, didaktik og dannelse. Pædagogerne har dermed opnået et større indblik i og viden om det faglige begrebsapparat, der anvendes i skolens læringsmiljøer.

RELEVANS FOR PRAKSIS

Pædagogernes motivation

Evalueringen viser, at pædagogernes motivation både påvirker pædagogernes oplevelse af relevans af, tilfredshed med og udbytte af kompetenceudviklingsforløbet. Pædagogerne er mere tilfredse og oplever i højere grad kompetenceudviklingsforløbet som relevant, såfremt de har været motiverede for at deltage i kompetenceudviklingen. Evalueringen peger på, at pædagogerne er mere motiverede for at deltage i forløbet, når de har haft indflydelse på deres egen deltagelse. Det er derfor vigtigt, at man som leder involverer pædagogerne i valg af kompetenceudvikling.

Kompetenceudviklingsforløbets relevans

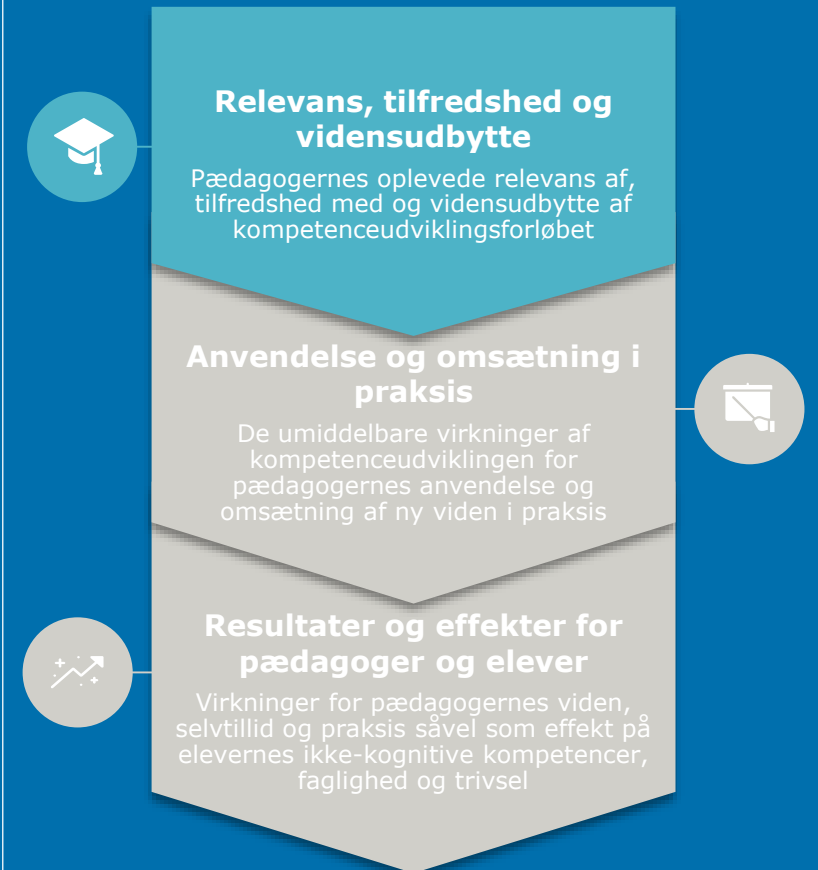
Pædagogerne oplever, at kompetenceudviklingen er mest relevant, når det passer til den elevgruppe, de arbejder med til dagligt. Det gør det nemmere for pædagogerne at øve sig i at bruge deres nye viden og nye kompetencer til dagligt, og det gavner deres faglige selvtilid. Generelt peger evalueringen på, at det er vigtigt at understøtte pædagogernes muligheder for at afprøve deres nye viden og kompetencer i praksis, fx via aktionslæring.

Tilfredshed med kompetenceudviklingsforløbet

Evalueringen viser, at et højt arbejdspress og manglende hensyntagen til pædagogernes forudsætninger mindsker deres tilfredshed med forløbet. Det er derfor vigtigt, at man som leder støtter de medarbejdere, der har behov for det.

Vidensudbytte af kompetenceudviklingsforløbet

Evalueringen viser, at vidensudbyttet er størst for de pædagoger, der oplever, at deres leder aktivt understøtter deres deltagelse og efterfølgende viser interesse for deres udbytte af kompetenceudviklingsforløbet.

RESULTATER

Anvendelse af ny viden

- Seks ud af 10 pædagoger anvender umiddelbart efter forløbet i høj eller meget høj grad deres nye viden og kompetencer i konkret pædagogisk praksis. Det falder dog til lige under halvdelen af pædagogerne et halvt år efter kompetenceudviklingens afslutning.
- Et halvt år efter kompetenceudviklingens afslutning vurderer syv ud af 10 pædagoger, at de mindst anvender viden og kompetencer fra forløbet på ugentlig basis.

Ledelsesunderstøttelse

- Pædagogerne er mere tilbøjelige til at anvende deres nye viden og kompetencer, hvis de er motiveret, og hvis ledelsen prioriterer tid til, at pædagogerne kan dele deres nye viden med kolleger.
- Hver tredje pædagog svarer, at der ikke har været barrierer forbundet med forankringen af deres nye viden i konkret pædagogisk praksis.

Omsætning af ny viden

- Pædagogerne omsætter deres nye viden og kompetencer i en mere teoretisk funderet tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisningsaktiviteter, bl.a. til at begrunde metoder og indholdsmæssige valg overfor ledelse og kolleger og til at formulere læringsmål.
- Pædagogerne har ikke umiddelbart ændret praksis i forhold til differentiering samt brug af feedback og varierede læringsmiljøer i undervisningen.

RELEVANS FOR PRAKSIS

Anvendelse af ny viden

Evalueringen viser, at pædagogerne i højere grad anvender deres nye viden og kompetencer, hvis de har haft muligheder for at øve sig på at omsætte kompetenceudviklingsforløbets indhold. Det er derfor frugtbart at etablere øvebaner i pædagogernes daglige praksis, så de har mulighed for at begå og lære af fejl i et trygt rum. I tråd hermed viser evalueringen, at det er vigtigt, at ledelsen understøtter forankringen af pædagogernes opkvalificering, hvis kompetenceudvikling skal føre til ændringer i pædagogisk praksis til gavn for elevernes læring, trivsel og udvikling.

Ledelsesunderstøttelse

Der er en række ledelsesgreb, som i særlig grad medfører, at pædagogerne oplever, at deres ledere bakker dem op i at anvende deres nye viden og kompetencer i praksis. For det første er feedback fra ledelsen vigtig. For det andet kan lederen øge oplevelsen af ledelsesunderstøttelse ved at indarbejde forankringen af pædagogernes nye viden og kompetencer på et strategisk niveau. Man kan som leder derfor med fordel gøre fastholdelse af ny viden til et fælles mål for teamet eller for hele skolen, selvom ikke alle har deltaget i kompetenceudviklingsforløbet.

Omsætning af ny viden

Evalueringen viser, at det styrker pædagogernes arbejde med læringsmål, hvis de oplever, at de har haft tid og rum til at afprøve kompetenceudviklingsforløbets indhold og redskaber i praksis.

Relevans, tilfredshed og vidensudbytte

Pædagogernes oplevede relevans af, tilfredshed med og vidensudbytte af kompetenceudviklingsforløbet

Anvendelse og omsætning i praksis

De umiddelbare virkninger af kompetenceudviklingen for pædagogernes anvendelse og omsætning af ny viden i praksis

Resultater og effekter for pædagoger og elever

Virkninger for pædagogernes viden, selvtillid og praksis såvel som effekt på elevernes ikke-kognitive kompetencer, faglighed og trivsel

RESULTATER

Pædagogernes viden, selvtillid og praksis

- Pædagogernes faglige selvtillid og rolleforståelse er blevet styrket som følge af kompetenceudviklingsforløbet, om end der sker en lille tilbagegang over tid.
- Pædagogerne giver udtryk for, at deres lærerkolleger i højere grad lytter til og anerkender deres faglige indspark, hvilket giver pædagogerne et fagligt boost.
- Kompetenceudvikling af pædagoger i skolen har overordnet set ikke styrket lærer-pædagog-samarbejdet. Flere pædagoger fortæller, at samarbejdet mellem lærer og pædagog er svært, dels fordi der ikke er tid til fælles forberedelse, dels fordi der fortsat er lærere, der har svært ved at se værdien af samarbejdet med pædagogerne.

Elevernes læringsparathed, faglighed og trivsel

- Ifølge pædagogernes vurderinger har deltagelsen i kompetenceudviklingen styrket elevernes ikke-kognitive kompetencer, herunder særligt elevernes vedholdenhed og selvkontrol.
- Kompetenceudvikling af pædagoger i skolen har ikke forbedret elevernes trivsel. Skolelederne forventer dog, at pædagogernes kompetenceudvikling vil styrke elevernes trivsel på længere sigt.
- Pædagogernes kompetenceudvikling har styrket elevernes faglige resultater i dansk (læsning), mens der modsat ikke er nogen effekt på elevernes faglighed i matematik.

RELEVANS FOR PRAKSIS

Pædagogernes viden, selvtillid og praksis

Evalueringen viser, at pædagogernes faglige selvtillid styrkes, når der er et match mellem kompetenceudviklingen og den elevgruppe, som de arbejder med til dagligt. Disse pædagoger har bedre forudsætninger for at få succesoplevelser, hvilket kan styrke deres tiltro til egne evner og faglige selvtillid i klasseværelset. Evalueringen peger også på, at pædagogerne føler sig mere sikre i deres nye rolle, når deres pædagogkolleger (der ikke har været på kursus) viser interesse for det, som pædagogerne har lært. Det er derfor vigtigt, at der skabes tid og rum til, at pædagogerne kan dele erfaringer og oplevelser med hinanden.

Elevernes læringsparathed, faglighed og trivsel

Det er vigtigt, at kompetenceudviklingen passer til den elevgruppe, som pædagogerne arbejder med til dagligt, hvis det skal føre til gavnlige effekter for eleverne. Resultaterne af kompetenceudviklingsforløbet på elevernes ikke-kognitive kompetencer og læsefaglighed vidner desuden om, at der er konkrete gevinster at hente ved at klæde pædagoger i skolen på til deres nye rolle og funktion i skoledagen.

